

Ugotovitve in predlogi 6. fokusne razprave županov na temo

Pomen izobraževanja odraslih v moji občini, ACS, 17.9.2015

V razpravi so sodelovali

g. Tomaž Režun, župan občine Radeče; g. Borut Sajovic, župan občine Tržič,
ga. Vida Čadonič – Špelič, direktorica občinske uprave v mestni občini Novo mesto in ga. Đeni Rožec, svetovalka v občini Piran.

V obdobju november 2014 junij 2015 je Andragoško društvo Slovenije, v sodelovanju z Andragoškim Centrom Slovenije, izpeljalo 6 fokusnih razprav na temo Pomen izobraževanja odraslih v moji občini. Projekt je financiralo Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport.

Namen razprav je bil dobiti mnenja županov o tem, kakšen pomen pripisujejo izobraževanju odraslih v svojem okolju, kolikšno podporo namenjajo ali bi želeli nameniti za razvoj področja, predloge za izboljšanje položaja ter primere dobrih in slabih praks. Položaj in razvojne možnosti izobraževanja odraslih v lokalnem okolju sta, zaradi zakonske ureditve, v veliki meri odvisna prav pripravljenosti županov, da na različne načine, tudi finančno, podpirajo raznolike možnosti učenja odraslih kot pomemben vzvod razvoja kakovosti življenja ljudi v lokalnem okolju.

Tema, obravnavana v fokusnih razpravah, je še posebej pomembna zdaj, ko se na državni ravni ponovno odpirajo vprašanja sofinanciranja in organiziranosti javne mreže ljudskih univerz ter poteka tudi prenova Zakona o izobraževanju odraslih.

Občine so v zelo različnih položajih, kar ponazarjamo z njihovo uvrstitvijo po izbranih kazalcih.

Preglednica Doseženo mesto sodelujočih občin med 212 občinami, leto 2016/17

Občina	Osnova za dohodnino	Število prebivalcev	Delež prebivalcev 65+	Delež prebivalcev z višjo šolo ali več	Delež brezposelnih med mladimi	Povprečna neto plača
Novo mesto	73	20	114	69	103	48
Piran	72	2	22	12	23	29
Radeče	25	31	146	30	92	43
Tržič	84	14	48	35	127	139

Vir: Ministrstvo za finance, 2016, preračuni Peter Beltram, ACS

Različni položaji občin lahko vplivajo na izobraževalne potrebe in tudi na podporo, ki jo župani namenjajo izobraževanju odraslih. Vendar je razprava

pokazala, da ima zmanjševanje sredstev za izvajanje zakonskih obveznosti občin (med te pa izobraževanje ne sodi z izjemo osnovnošolskega izobraževanja odraslih) tudi različne posledice na položaj izobraževanja odraslih - v nekaterih občinah lahko ohranjanju ali celo povečujejo finančno podporo, v drugih pa to ni mogoče. Se pa praviloma vsi župani trudijo, da bi tudi v kriznem obdobju ohranili obseg dejavnosti izobraževanja odraslih.

Več o projektu Pomen izobraževanja v moji občini <http://www.andragosko-drustvo.si/publikacije-projekti-in-raziskave/strokovne-razprave-konference-okrogle-mize-posveti/>

Razprava je potekala v fokusni skupini. Prisotni so odgovarjali na 7 vnaprej poslanih vprašanj¹, ki so razvrščena v tri skupine. Namen razprave je bil pridobiti osebna mnenja županov o temah, ki so bile predmet razprave, predloge, kako naprej ter primere dobrih in slabih praks.

Prva skupina vprašanj

V prvi skupini so 4 vprašanja, ki pokrivajo vsebinske dimenzije izobraževanja in s katerimi smo ugotavljali stališča županov o:

- pomenu izobraževanja odraslih za razvijanje socialnega in kulturnega kapitala, večjo zaposljivosti in za zviševanje izobrazbene ravni²,
- vlogi in odgovornosti občine pri razvijanju neformalnega izobraževanja odraslih za krepitev socialnega in kulturnega kapitala občanov, za povečevanje zaposljivosti (t.i. človeški kapital) in za formalno izobraževanje (zviševanje izobrazbene ravni odraslih),
- kratkoročnih in dolgoročnih ciljih IO v njihovih občinah in
- organizacijah, ki so ali bi lahko cilje najboljše uresničevale.

¹ Vprašanja se nahajajo na 14. strani Poročila Izobraževanje odraslih v moji občini

2

- izobraževanja odraslih za razvijanje socialnega in kulturnega kapitala je primarno namenjeno posamezniku, razvoju vrednot, opolnomočenju ljudi za preseganje osebnih interesov za skupno dobro, solidarnosti, sprejemanju različnosti, aktivnemu državljanstvu; vse to so dimenzije, katerih učinki se ne morejo meriti z večjo plačo ali dobičkom podjetja, ampak z zadovoljstvom in srečo posameznika ter večjo kakovost življenja v lokalnem okolju (optimizem, solidarnost, povezanost, skupno dobro pred osebnimi koristmi,..)
- izobraževanje za večjo zaposljivost in potrebe trga dela (tim človeški kapital) zajema materialne dimenzije učenja - učinkovitost, merljivost, prilagodljivost posameznika, skupin, institucij delovnemu procesu in večjo dobičkonosnost, merjeno z dobičkom in višino plače)
- izobraževanje za zviševanje izobrazbene ravni načelno pokriva oboje, vendar je zaradi političnih zahtev in zahtev delodajalcev po večji učinkovitosti tega izobraževanja, razvijanje socialnega in kulturnega kapitala potisnjeno na obrobje.

1. Povzetek mnenj o pomenu in poslanstvu izobraževanja odraslih za razvijanje socialnega in kulturnega kapitala, za povečevanje zaposljivosti in za zviševanje izobrazbene ravni

Pogledi županov so podobni, na prvo mesto so postavili IO za razvijanje socialnega in kulturnega kapitala, nato izobraževanje za večjo zaposljivost. To so tudi utemeljili: če vlagaš v neformalno izobraževanje za razvijanje socialnega in kulturnega kapitala, potem povečuješ tudi izobraževanje za večjo zaposljivost in pripravljenost za izobraževanje za zviševanje izobrazbene ravni (Novo mesto, Piran, Radeče, Tržič). Vendar je razprava tudi pokazala naslednje:

- izobraževanje odraslih ni med osnovnimi niti med prioritetskimi nalogami občine,
- izobraževanje za razvijanje socialnega in kulturnega kapitala je pomembno za posameznike pri blaženju raznolikih stisk in zagotavljanja socialne vključenosti ter kot spodbuda za učenje,
- izobraževanje za večjo zaposljivost ali zviševanje izobrazbene ravni ne zagotavlja zaposlitve, če nista neposredno povezani z dejanskim povpraševanjem na trgu dela. V resnici za deficitarne poklice nimamo niti primerne izobraževalne ponudbe, niti zanje ni interesa ljudi (Tržič, Novo mesto).

Predlog

- 1. Izobraževalna ponudba programov za večjo zaposljivost in za zviševanje izobrazbene ravni ne odpravlja deficita poklicev, ki jih na trgu dela že več let primanjkuje. Zato župani predlagajo, da vlada sprejme ukrepe, ki bodo preusmerili izobraževalno ponudbo za povečanje zaposlovanja predvsem v deficitarne poklice in s tem omogočili udeležencem teh programov bistveno več priložnosti na trgu dela.*

2. Povzetek mnenj o vlogi/odgovornosti občine, delodajalcev in države za razvoj izobraževanja odraslih za vse tri vsebinske dimenzije

Na vprašanje, kje vidijo svojo vlogo in kdo je prvenstveno odgovoren za izobraževanje odraslih za razvijanje socialnega in kulturnega kapitala, kdo za izobraževanje za večjo zaposljivost in kdo za izobraževanje za zviševanje izobrazbene ravni, so bili župani mnenja, da je vse troje predvsem odgovornost države, ki sprejme politiko IO in ustvarja pogoje za njeno izvajanje v lokalnem okolju. Le tako lahko lokalne skupnosti prevzemajo tudi soodgovornost za uresničevanje nacionalne politike. Ni pa nobene, niti ustavne (izjema OŠ za odrasle), niti zakonske podlage, da bi država odgovornost za IO prevalila na občine. Le te, zlasti manjše, nimajo ne finančnih in ne kadrovskih virov, da bi vse to prevzele.

Izobraževanje za večjo zaposljivost je skupna odgovornost delodajalcev in države. Delodajalci lahko dobijo vsak trenutek na trgu dela kadre, tudi z

visokošolsko izobrazbo in niso motivirani, da bi vlagali v izobraževanje. Tu vstopa država s spodbudami za posameznike in delodajalce za vlaganja v izobraževanje in usposabljanje za spodbujanje zaposlovanja.

1. Primer slabe prakse. Veliko podjetij in zasebnikov zaposluje na podlagi s.p.-ja: brezposelni so odpirali s.p, ker jim je država plačala prispevke z vsemi obveznostmi za dve leti. S tem je država res zmanjšala brezposelnost, vendar se je izkazalo, da so bile to fiktivne prijave, v dveh letih so si s.p.-ji nakopali veliko davščin, ki jih niso uspeli plačati. To se dogaja tudi dandanes (Piran).

Seveda pa uspešni delodajalci vlagajo v izobraževanje in usposabljanje in prav po tem kazalcu se kažejo dolgoročne razlike med podjetji.

Odgovornost za zviševanje izobrazbene ravni nosi država. Po mnenju županov je na tem področju odpovedala: vsaka, tudi majhna ali pa malo večja občina, hoče imeti fakulteto ali univerzo, za to pa nimamo kvalitetnih predavateljev in kakovost visokošolskega študija pada, podobno se dogaja tudi v srednješolskem izobraževanju. Diplomanti so nezaposljivi, ne samo zato, ker ni delovnih mest, ampak tudi zaradi neustreznega znanja, ki ga dobijo v izobraževalnem sistemu.

2. Primer slabe prakse. Sistem srednješolskega in visokošolskega izobraževanja je omogočil širjenje institucionalnih in programskih zmogljivosti in je predimenzioniran, ker nimamo dovolj kakovostnih kadrov. Posledica je slaba kakovost dela visokošolskih, pa tudi srednješolskih ustanov, in s tem tudi kakovost znanja diplomantov. Poleg tega imamo tudi viške visoko izobraženih, ki so nezaposljivi, ker za diplomante ni delovnih mest (Tržič).

3. Primer slabe prakse. Uveljavljenja miselnost, da je visokošolska izobrazba tista, ki daje posamezniku in družini družbeni ugled in da diploma omogoča zaposlitev. To miselnost omogočata izobraževalna politika, politika trga dela in miselnost, da sta poklicna izobrazba in usposobljenost manjvredni. Dejansko pa trg dela potrebuje predvsem človeka, ki zna delati, in ne človeka z diplomo, ki jo zahteva sistemizacija. Diplomanti nimajo dovolj znanja za opravljanje svojega poklica, niti niso pripravljene na to, da bi se usposobili za delo, po katerem je na trgu dela povpraševanje (Tržič, Novo mesto).

4. Primer slabe prakse. Pri nas znanje ni več vrednota, tako kot je bilo nekoč (velik ugled mojstrov), ampak je vrednota to, da imaš dokazilo na čim višji ravni zahtevnosti v izobraževalnem sistemu. Izobraževanje na srednješolski ravni v strokovnih in poklicnih šolah je vedno manj namenjeno dobri pripravi na poklicno delo, ampak bolj pripravi na visokošolski študij, ne glede na sposobnosti mladih (Novo mesto).

Župani so še opozorili, da je pri urejanju izobraževanja odraslih nujno potrebno upoštevati tudi demografske potrebe, staranje prinaša nove izobraževalne potrebe, ki jih morda še ne znamo identificirati, zavedati pa se moramo, da je potrebno zagotavljati enake možnosti in pravičnost v dostopu odraslih do izobraževanja. Zagotavljanje srednješolske izobrazbe kot temeljnega standarda vsem odraslim je cilj, h kateremu bi morali strmeti.

Predlog

- 2. Staranje prebivalstva prinaša nove izobraževalne potrebe in večje vlaganje v izobraževanje odraslih. Pri ustvarjanju okolja za povečanje vključevanja odraslih v izobraževanje bo nujno zagotoviti enake možnosti dostopa do izobraževanja vsem generacijam in pravičnost v izobraževalnem sistemu. Konkretno to pomeni, da je potrebno vsem odraslim omogočiti, da si pridobijo srednješolsko izobrazbo (Piran).*

Pomembno vlogo pri zagotavljanju enakega dostopa in pravičnosti opravljajo različna društva, ki vključujejo v izobraževanje različne generacije, pa se sredstva za njihovo dejavnost na področju izobraževanja odraslih v času krize iz leta v letu zmanjšujejo. Občine se zavedajo pomena NVO na področju IO, iščejo rešitve, kako zagotoviti bolj stabilno financiranje izobraževalnih programov NVO.

Predlog

- 3. Univerze za tretje življenjsko obdobje, tudi če imajo status društva v javnem interesu, se praviloma financirajo iz prispevkov svojih članov, finančna podpora lokalnih skupnosti se iz leta v leto zmanjšuje, ker občine nimajo pravne podlage, da bi sofinanciranje teh NVO sistemsko uredile. Zato naj ADS da pobudo Ministrstvu za izobraževanje, da sistemsko uredi tudi financiranje dejavnost NVO v javnem interesu, ki so specializirane za izobraževanje odraslih, kar je tudi skladno z vlogo teh NVO v ReNPIO 2013-2020 (Piran).*

Vloga NVO na področju izobraževanja odraslih je pomembna zato, ker svoje člane na mehek način motivirajo za razmišljanje, branje, aktivno spremljanje dogajanj, kar je ključnega pomena, da se tudi starejši umsko razvijajo. In lokalna skupnost lahko vpliva na razvoj neformalnega izobraževanja, zlasti pri upokojencih.

<p>5. Primer dobre prakse. Občina zelo podpira neformalno izobraževanje v različnih društvih, predvsem v društvu upokojencev zato, da pripravi ljudi na mehek način do tega, da razmišljajo in berejo, da ostanejo aktivni (Novo mesto).</p>
--

V razpravi o odgovornosti so župani opozorili še na odgovornost posameznikov, tudi brezposelnih. Mnogi niso motivirani za vključevanje v kakršnokoli izobraževanje in usposabljanje. V sistemu socialnih pomoči pa imajo vsi, motivirani in nemotivirani, za iskanje dela in za vključevanje v izobraževanje, enake pravice.

6. Primer slabe prakse. Brezposelni niso motivirani za udeležbo v izobraževanju, niti za prekvalifikacije. Občina nima mehanizmov, da bi jih motivirala, poleg tega pa je sistem socialnih pomoči urejen tako, da ni mogoče uveljavljati pravične porazdelitve glede na dejanske potrebe prejemnikov teh pomoči, niti ne spodbujajo brezposelnih, da bi več vlagali v reševanje svojih problemov oz. se jim to dejansko ekonomsko niti ne splača (Tržič).

Poseben problem predstavlja kakovost programov izobraževanja, usposabljanja in izpopolnjevanja. V poplavi ponudbe programov neformalnega izobraževanja potencialni naročniki ali udeleženci teh programov med njimi težko izbirajo, ker ni primernih kazalnikov kakovosti organizacij, ki te programe ponujajo niti kazalnikov kakovosti programov.

Predlog

4. Tudi za neformalno izobraževanje odraslih je potrebno na državni ravni določiti kazalnike kakovosti tako za izvajalce kot za programe. Kazalnike kakovosti je potrebno določiti tudi za programe izpopolnjevanja in usposabljanja, ki so pogoj za opravljanje posameznih dejavnosti (primer preglednikov cest, Tržič, Novo mesto).

3. Vprašanje: katere kratkoročne in dolgoročne cilje razvoja IO v občini ste ali bi želeli postaviti?

Večina ciljev v vseh treh občinah je neposredno povezana s sistemskimi rešitvami, ki bi jih morala sprejeti država, zato jih v nadaljevanju navajamo kot predloge

Predlogi (Tržič, Novo mesto, Piran)

5. Župani predlagajo, da vlada :

5.1. Jasno opredeli in razmeji vlogo javnih organizacij v celotnem izobraževalnem sistemu: kaj bo umestila v javno mrežo LU, kaj v javno mrežo srednjih šol.

5.2. Sprejme sistemske rešitve za financiranje javnih organizacij za izobraževanje odraslih, .

5.3. Zagotovi sistemske pogoje za povezovanje na regionalnem nivoju.

5.4. Spodbudi združevanje izobraževalnih zmogljivosti s ciljem zagotavljanja kakovosti.

5.5. Sprejme ukrepe za stabilno financiranje NVO v javnem interesu, katerih osnovna dejavnost je izobraževanje odraslih (univerze za tretje življenjsko obdobje).

Specifični cilji v lokalnem okolju:

Novo mesto uvršča med prednostne cilje, kratkoročne in dolgoročne:

- izobraževanje Romov (tudi dolgoročno), ker tako rešujejo tudi težave na drugih področjih, in izobraževanje priseljencev, ki se tudi težje vključujejo v lokalno kulturno okolje,
- izobraževanju starejših v društvih čim bliže njihovem domu, vsaka krajevna skupnost ima svoje društvo; financirajo raznolike programe (tuji jeziki, računalništvo) preko javnih razpisov,
- izobraževanje za ekološko osveščanje.

Novo mesto pripravlja novo vizijo razvoja občine in kot dolgoročni cilj nameravajo zapisati tudi izobraževanje odraslih. Tako želijo zagotoviti relativno stabilno načrtovanje občinskih proračunskih sredstev tudi za IO in s tem omogočiti kontinuirano izobraževanje svojim prebivalcem.

Piran uvršča nadaljnji razvoj društva FAROS med ključne cilje na področju neformalnega izobraževanja odraslih za razvijanje socialnega in kulturnega kapitala, kar zahteva izboljšanje sistema financiranja društva. Zaenkrat morajo kriti stroške izobraževanja udeleženci sami, kar je v zaostrenih gospodarskih razmerah vedno težje. Zato občina pričakuje, da bodo na državni ravni, sprejeti ukrepi za stabilno financiranje dejavnosti tovrstnih društev tudi iz državnih in lokalnih virov. Sedanji sistem javnih razpisov tega ne omogoča (pozitiven zgled na področju kulture, društva v javnem interesu dobijo dodatnih 20% sredstev).

V Radečah bodo tudi v bodoče podpirali vsa društva, ki s svojimi dejavnostmi lajšajo stiske ljudi, tako zaradi osamljenosti, izgube službe, upokojitve..., jim omogočajo, da ostajajo v dobri fizični in psihični kondiciji in jih motivirajo, da ostanejo ali postanejo aktivni v lokalnem okolju.

V Trziču zasledujejo dva kratkoročna cilja: razvijanje neformalnega izobraževanja za motiviranje različnih generacij za druženje in aktivno sodelovanje v lokalnem okolju in razvijanje priložnosti za neformalno izobraževanje za opravljanje dela. Krepili bodo tudi sodelovanje s sosednjimi občinami.

4. Vprašanje: katere organizacije so ali bi lahko, po vašem mnenju, največ prispevale k uresničevanju ciljev IO (ocenite od 1-4, ocena 4 je najboljša): LU; b) šole: javne zasebne, c) razvojne agencije: javne, zasebne, d) NVO (UŽŽO; društva - kultura, okolje, zdravje, ..) e) drugo, kaj?

V vseh občinah so doslej k uresničevanju ciljev prispevale javne in nevladne organizacije, ki jih župani navajajo kot primere dobrih praks: LU in med NVO predvsem društva upokojenecv (Trzič, Novo mesto). V občinah, kjer nimajo LU, so ključno vlogo prevzele nevladne organizacije (Piran

Društvo Faros - univerza za tretje življenjsko obdobje) ali javni zavod (Radeče javni zavod KTRC).

Župani lahko močno vplivajo na delovanje teh organizacij, ker zanje namenjajo občinska proračunska sredstva. Tudi v bodoče bodo te organizacije nosilke IO, župani jih bodo podpirali, od vlade pa zahtevali, da prevzame tudi svoj del odgovornosti, vključno s financiranjem za delovanje teh organizacij.

Tržič že sedaj veliko sodeluje s sosednjo občino, Radovljico, primerljivi so po številu prebivalstva. Sodelovali so v projektu Ferfl. Rezultat je urejen prostor v Tržiču za šivanje in druge aktivnosti udeležencev v projektu.

7. Primer dobre prakse. Sodelovanje med LU (Tržič, Radovljica, Cene Štupar) v programu spodbujanja podjetništva z družbenim učinkom »Ferfl. Pobudnik programa je bil Javni zavod Cene Štupar, Ljubljana z Zavodom za razvoj socialnega podjetništva, Uspešen podjetnik. Udeleženci so pridobili mnogo uporabnega podjetniškega znanja, stalno podporo mentorja in osnovno infrastrukturo za začetek posla (več na <http://www.ferfl.si/kraj/gorenjska>).

8. Primer dobre prakse. Društvo upokojencev ima 1600 članov. Na županovo pobudo pripravijo program, s tem na nek način opravijo vlogo »odbora za IO« pri občinskem svetu, in konkretne predloge za izobraževanje. Občina zagotovi denar za izvajalce teh programov (šola, LU Tržič). Tako občina dejansko financira izobraževanje, ki ga določijo člani društva od spodaj navzgor. Člani so ljudje, ki imajo to državo radi, ni jim vseeno za otroke, še manj za vnuke in od njih se lahko še veliko pričakuje (Tržič).

9. Primer dobre prakse. Občina nima javnega izobraževalnega zavoda, zakonsko obvezno osnovnošolsko izobraževanje odraslih izvaja ljudska univerza Koper. Na področju neformalnega izobraževanja pa je v občini osrednje društvo FAROS, univerza za tretje življenjsko obdobje, ki deluje kot društvo v javnem interesu. Izvaja preko 50 izobraževalnih programov za mlade in starejše za razvijanje socialnega in kulturnega kapitala, pritegne zelo veliko ljudi v izobraževanje, preko 300. Za občino je društvo ključnega pomena zato poskuša urediti nedorečen sistem njegovega financiranja (Piran).

10. Primer dobre prakse. Društva opravljajo temeljno poslanstvo izobraževanja odraslih na različnih področjih. Zato jih občina sistematično podpira in za njihovo delovanje namenja 3% proračuna. Vodilno vlogo na področju IO opravlja društvo upokojencev s programi, ki aktivirajo

starejše za socialno vključevanje in razvijanje osebnih potencialov (občina Radeče).

11. Primer dobre prakse. Javni zavod KTRC (KULTURNO TURISTIČNI REKRACIJSKI CENTER) je nosilec razvoja IO v Radečah. Izobraževanje je sestavina vseh njegovih dejavnosti (turističnih in kulturnih), direktorica je dobitnica priznanja Andragoškega centra Slovenije za promocijo učenja in izobraževanja odraslih (2013) (Radeče).

12. Primer dobre prakse. Manj izobraženi Romi (nedokončana osnovna šola) postavljajo občino Novo mesto v poseben položaj. Romi se prenehajo izobraževati v povprečju med 4. in 5. razredom OŠ, to je tudi obdobje, ko že začnejo skupno živeti in rojevajo pri 13., 14. letih. V občini je več kot tisoč Romov, v enem samem naselju 800. V občini se zavedajo, da je problematika Romov najbolj rešljiva z izobraževanje in zato podpirajo Razvojni izobraževalni center, ki je na področju izobraževanja Romov zelo uspešen.

V Radečah nimajo LU, župan se je fokusne razprave udeležil s pričakovanjem, da bi vzpostavil sodelovanje z LU iz sosednjih občin. V občini veliko pozornosti namenjajo društvom, ki dobivajo za svoje dejavnosti 3% (okoli 150.000€) občinskega proračuna (4,5 mio €). V občini deluje 54 društev z zelo bogatimi programi, ki jih predstavljajo ob občinskem prazniku. »Specializirano društva« (kot npr. športna) pokrivajo izobraževanje na področju svoje osnovne dejavnosti, povsem drugačna pa je vloga društva upokojencev in starejših, ki so »vlečni konji« na področju izobraževanja odraslih. Javni zavod KTRC je vez med občino in društvi, preko KTRC izvajajo različne programe za odrasle

Velik potencial za razvoj IO ima po mnenju župana Radeč Razvojni agencija Posavje.

Druga skupina vprašanj

Zakon o izobraževanju odraslih v 24. členu določa, da občine lahko sprejmejo letni program izobraževanja odrasli (v nadaljevanju LPIO³). V tej skupini so župani odgovarjali na vprašanje, ali bi bili pripravljeni sprejeti občinski LPIO, ali LPIO v sodelovanju z drugimi občinami.

5. Vprašanje: ali ste pripravljeni sprejeti občinski ali medobčinski LPIO?

Sprejemanje letnega programa IO po mnenju župana Radeč ni mogoče, ker kot župan ne more zagotoviti, da bo program lahko tudi realiziral, ker država

³ Nekaj občin je v evalvacijski študiji IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH V LOKALNI SKUPNOSTI, ACS, november, 2011 poročalo, da sprejemajo LPIO, vendar jih na spletni strani nismo našli.

nenehno zmanjšuje občinske prihodke. Po njegovem mnenju se vsi župani zavedajo pomena IO in bi bili pripravljene sprejemati LPIO, če bi bilo financiranje občin in tudi financiranje IO stabilno in sistemsko urejeno. Tako pa je kot župan dolžan najprej zagotoviti izvajanje zakonskih obveznosti.

Bolj realno bi bilo po mnenju župana Radeč sodelovanje med občinami.

Predlog:

6. Razvojna agencija Posavje zelo dobro dela. Na sestanku Razvojne agencije bo župan poročal tudi o fokusni razpravi in predlagal, da bi Razvojna agencija Posavje prevzela nalogo priprave LPIO za vseh 6 občin. Povezovanje občin na področju IO je nujno, z vidika širjenja ponudbe, kakovosti in tudi zagotavljanja virov financiranja (Radeče).

Po mnenju župana Tržiča je Slovenija že tako preveč normirana družba, kup zakonov, pravilnikov, odlokov, normativov, ki jih ni mogoče zares upoštevati. Bogat program LU Tržič zadostuje kot program IO v občini.

V Piranu imajo strategijo razvoja turizma, ki vključuje tudi kulturne dejavnost kot podporo razvoju turizma. Če bi se odločali za LPIO, potem bi bilo to le kot medobčinski LPIO za tiste občine, ki so soustanoviteljic LU. Res bi bilo s pripravo LPIO kar nekaj dela, potem pa bi bilo veliko lažje za delo v občinski upravi. Še nekaj je zelo pomembno: priprava in sprejem medobčinskega LPIO bi bil učni proces za vse sodelujoče. Za občino bi bil sprejem LPIO sprejemljiv, če bi lahko z njim zagotovili stabilno sofinanciranje izobraževalne dejavnosti Farosa.

V Novem mestu občina vsako letu sodeluje pri pripravi programa dela RIC-a in tudi sofinancira izvajanja izobraževalnih programov RIC-a. V občini bodo ohranili dobro utečeno prakso sodelovanje z RIC-em, glede na velikost občine pa tudi ni potrebe, da bi se medobčinsko povezovali.

Občina Novo mesto pripravlja novo vizijo razvoja in načrtujejo med dolgoročnimi cilji tudi izobraževanje odraslih. S tem želijo zagotoviti stabilno sofinanciranje dejavnosti IO.

Tretja skupina vprašanj: IO je v večini občin umeščeno v odbore gospodarstva, družbene dejavnosti in druge oblike (npr. svet za izobraževanje, kulturo in šport).

6. Vprašanje: ali ste pripravljene vpeljati nove oblike organiziranosti za področje IO?

Župani so odgovarjali na vprašanje, ali bi z drugačno organiziranostjo izboljšali položaj in razvojne možnosti IO. Povedali so svoja stališča o vseh treh ponujenih možnostih organiziranosti: o medobčinskem (regionalnem)

svetu za razvoj IO, o lokalnem odboru za IO in o posvetovalnem telesu župana za razvoj IO.

Olga Drogenik je uvodoma pojasnila izvor zamisli o drugačni organiziranosti. Rezultati dveh študij, ena je bila narejena takrat, ko je imela Slovenija 65 občin in druga tedaj, ko smo imeli 120 občin, so pokazali, da tematika IO praviloma nikoli ne pride na dnevne rede sej občinskih svetov, razen tedaj, ko občine, ustanoviteljice LU, obravnavajo poročilo in program svoje ljudske univerze ali pa imenujejo njenega direktorja. Razprave na občinskih svetih spodbudijo razmišljanja o pomenu IO tudi pri tistih, ki od IO niso življenjsko odvisni, imajo pa politično moč, da kaj spremenijo, ali kot je rekla g. Čadonič, da »preprašijo« možgane s tistim, kar je malo drugače.

V občini Radeče bi župan podprl medobčinski odbor za IO; v Trziču se lahko vsa pomembna vprašanja IO umestijo v obstoječi odbor za družbene dejavnosti; novi odbori niso smiselni, ker ne doprinesejo dodane vrednosti, saj vanje ni mogoče imenovati izključno ekspertov (politična sestava stalnih delovnih teles). V interesu občine je čim manj stalnih odborov (Trzič, Novo mesto).

Bi pa občine podprle organizacijsko obliko na državni ravni, ki bi skrbela za bolj enakomeren razvoj javne mreže IO v lokalnih okoljih.

Predlog

- 7. Župani predlagajo, da se na nacionalni ravni ustanovi telo (odbor), ki bi skrbel za sodelovanje različnih izvajalcev izobraževalnih dejavnosti za odrasle, enakomeren razvoj javne mreže LU in mreže NVO, specializiranih za IO. S tem bi tudi omogočili izkoriščenost in povezovanje obstoječe mreže javnih (34 LU) in specializiranih NVO (52 univerz za tretje življenjsko obdobje) .*

Ni mogoče pričakovati, da bi javna mreža LU dobila na državnem nivoju »lastno« finančno postavko za LU. Bi pa morale LU pravočasno dobiti informacije, za katere programe, v kakšnem obsegu in s kakšnim instrumentom bo država financirala LU. Sredstva na državnem nivoju bi morala omogočati vsaj uresničevanje državnega LPIO .

Predlog

- 8. Ministrstvo za izobraževanje naj vsako leto skliče vse direktorje LU in jim pove, kaj in v kakšni višini bodo sofinancirali izobraževanje odraslih. Trend financiranja IO se ne sme ustaviti, ljudje se morajo izobraževati do smrti.*

7. Vprašanje: ali bi potrebovali strokovno podporo za spodbujanje razvoja IO in sprejem LPIO, za delo občinskega/medobčinskega odbora za IO: ni potrebe, imamo lastne strokovnjake?.

Župani so ocenjevali, kakšno pomoč bi potrebovali pri spodbujanju razvoja IO, pri pripravi občinskega ali medobčinskega LPIO in pri delovanju lokalnega ali regionalnega odbora za IO.

V Novem mestu imajo dovolj lastnih kadrov, zlasti v RIC-u. direktorica, gospa Meta Gašperšič, je dobila državno nagrado za svoje delo na področju izobraževanja odraslih. Sicer pa je vsaka strokovna pomoč dobrodošla, tudi od Andragoškega društva Slovenije (Radeče, Tržič).

Želite povedati še kaj, pa vas nismo vprašali, kaj pričakujete od današnje razprave

G. Borut Sajovic, Tržič: zanimivo, kako ste se tega lotili. Če bi nam poslali ankete, bi vam odgovorili, ali pa tudi ne. Tukaj pa smo izmenjali podatke in mnenja. Všeč pa mi je, ko vidim, da se trudite za pravo stvar in vaše prepričanje v to, kar delate.

Župan mora delati tako, kot misli, da je prav in tako, da bo ljudem všeč. Znati je treba tudi reči ne, se ne strinja, ne moreva rešiti, nasvidenje... Največ nasprotnikov si pridobiš s poštenim in načelnim delom. Dalj časa si župan, daljša je vrsta teh, ki si jim privilegije odrekel, več nasprotnikov dobiš.

Ga. Vida Čadonič - Špelič, MO Novo mesto: v občinah slišimo in vemo, kaj naši občani potrebujejo. Pri nas ima župan ob sredah dan odprtih vrat, takrat ljudje pridejo in povejo vse. In res župana ljudje spoštujejo in dejansko tudi pišejo in pridejo z dobrimi idejami. Življenje v občinah je res posvečeno ljudem. Mora biti. Ker župana srečajo v trgovini, ga srečajo na ulici... Ljudje so zelo nerealni in pričakujejo, da bodo občinske uprave urejale vse njihove probleme (službo, stanovanje, plazove za hišami ipd). To je sicer zelo naporno, ampak veliko konkretnih rešitev izpeljemo.

Predloga

- 8. Občina sama financira društva, vsako leto pa dobi manj sredstev. Pričakujemo, da bo Andragoško društvo na osnovi današnje razprave predlagalo nove rešitve. Vsi župani imamo iste probleme pri financiranju izobraževalne dejavnosti društev in želimo dobiti predloge, kako te probleme urediti (Radeče, Piran).*
- 9. Današnja tema je bila zelo zanimiva, dobro je, ker ste se je lotili od spodaj navzgor. Vendar smo probleme samo identificirali. Organizirati bi morali (Tržič):*
 - širšo razpravo v državnem svetu*
 - lobirati pri poslancih*

- *organizirati sestanek z ministrstvi.*

Uporabljene kratice:

DZ - državni zbor

IO - izobraževanje odraslih

KTRC -Kulturno turistični rekreacijski center

LPIO - letni program izobraževanja odraslih

LU - ljudska univerza

MO - mestna občina

OŠ- osnovna šola

RIC - Razvojno-izobraževalni center